

**Sikkerhedsdatablad
ifølge 1907/2006/EF, Artikel 31**

Trykdato: 27.05.2015

Revision: 27.05.2015

PUNKT 1: Identifikation af stoffet/blandingen og af selskabet/virksomheden

- **1.1 Produktidentifikator**
 - **Handelsnavn: Activator Universal Plus paste**
- **1.2 Relevante identificerede anvendelser for stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes**

Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.

 - **Stoffets/præparatets anvendelse** Activator til dentalformstøbningsmateriale
- **1.3 Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet**
 - **Producent/leverandør**
Heraeus Kulzer GmbH
Grüner Weg 11, D-63450 Hanau Tel.: 0800 4372522
 - **For yderligere information:** E-Mail: msds@kulzer-dental.com
- **1.4 Nødtelefon:** Emergency CONTACT (24-Hour-Number): GBK GmbH +49 (0)6132-84463

PUNKT 2: Fareidentifikation

- **2.1 Klassificering af stoffet eller blandingen**
 - **Klassificering i henhold til forordning (EF) nr. 1272/2008**

Flam. Liq. 2 H225 Meget brandfarlig væske og damp.
Acute Tox. 2 H330 Livsfarlig ved indånding.
STOT RE 2 H373 Kan forårsage organskader ved længerevarende eller gentagen eksponering.
Eye Irrit. 2 H319 Forårsager alvorlig øjenirritation.
STOT SE 3 H335 Kan forårsage irritation af luftvejene.
- **2.2 Mærkningselementer**
 - **Mærkning i henhold til forordning (EF) nr. 1272/2008**

Dette produkt er klassificeret og mærket iht. CLP-forordningen.

 - **Farepiktogrammer**

GHS02 GHS06 GHS08

- **Signalord** Fare
- **Farebestemmende komponent(er) til etikettering:**

Kieselsäuren, amorphe
dioctyltinoxid
tetraethylorthosilicat
tetramethylorthosilicat
- **Risikosætninger**

H225 Meget brandfarlig væske og damp.
H330 Livsfarlig ved indånding.
H319 Forårsager alvorlig øjenirritation.
H335 Kan forårsage irritation af luftvejene.
H373 Kan forårsage organskader ved længerevarende eller gentagen eksponering.
- **Sikkerhedssætninger**

P210 Holdes væk fra varme/gnister/åben ild/varme overflader. Rygning forbudt.
P303+P361+P353 VED KONTAKT MED HUDEN (eller håret): Tilsmudset tøj tages straks af/fjernes. Skyl/brus huden med vand.
P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØJNENE: Skyl forsigtigt med vand i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser, hvis dette kan gøres let. Fortsæt skylning.
P320 Særlig behandling straks påkrævet (se på denne etiket).
P405 Opbevares under lås.

(Fortsættes på side 2)

DK

**Sikkerhedsdatablad
ifølge 1907/2006/EF, Artikel 31**

Trykdato: 27.05.2015

Revision: 27.05.2015

Handelsnavn: Activator Universal Plus paste

P501

(Fortsat fra side 1)

Bortskaffelse af indholdet/beholderen i henhold til de lokale/regionale/nationale/internationale forskrifter.

- **2.3 Andre farer -**
 - **Resultater af PBT- og vPvB-vurdering**
 - **PBT:** Ikke relevant.
 - **vPvB:** Ikke relevant.

PUNKT 3: Sammensætning af/oplysning om indholdsstoffer

- **3.2 Kemisk betegnelse: Blandinger**
 - **Beskrivelse:** -

· **Farlige indholdsstoffer:**

CAS: 78-10-4 EINECS: 201-083-8 Reg.nr.: 01-2119496195-28-0003	tetraethylorthosilicat Flam. Liq. 3, H226; Acute Tox. 4, H332; Eye Irrit. 2, H319; STOT SE 3, H335	10-25%
CAS: 870-08-6 EINECS: 212-791-1	dioctyltinoxid STOT RE 2, H373; Aquatic Chronic 4, H413	< 25%
CAS: 681-84-5 EINECS: 211-656-4	tetramethylorthosilicat Flam. Liq. 2, H225; Acute Tox. 1, H330; Eye Dam. 1, H318; Acute Tox. 4, H302	< 1%

PUNKT 4: Førstehjælpsforanstaltninger

- **4.1 Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger**
 - **Efter indånding:** Tilførsel af frisk luft, i tilfælde af symptomer skal der søges læge.
 - **Efter hudkontakt:**
Skal omgående vaskes af med vand og sæbe, skyl godt efter.
Søg læge ved vedvarende hudirritation.
 - **Efter øjenkontakt:**
Skyl øjnene med åbent øjenlåg i flere minutter under rindende vand og søg læge.
 - **Efter indtagelse:**
Skyl munden og drik rigeligt vand.
Tilkald straks læge
- **4.2 Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede**
Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.
- **4.3 Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig**
Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.

PUNKT 5: Brandbekæmpelse

- **5.1 Slukningsmidler**
 - **Egnede slukningsmidler:**
CO₂, slukningspulver eller vandspraystråle. Større brande bekæmpes med vandspraystråle eller alkoholbestandigt skum.
 - **Slukningsmidler, der er uegnede af sikkerhedsmæssige grunde:** Vand i fuld stråle.
- **5.2 Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen**
Kan danne eksplosive gas-luft-blandinger.
Ved ophedning eller brand kan der dannes giftige gasser.
- **5.3 Anvisninger for brandmandskab**
 - **Særlige værnemidler:** Bær åndedrætsværn.
 - **Yderligere oplysninger -**

DK
(Fortsættes på side 3)

**Sikkerhedsdatablad
ifølge 1907/2006/EF, Artikel 31**

Trykdato: 27.05.2015

Revision: 27.05.2015

Handelsnavn: Activator Universal Plus paste

(Fortsat fra side 2)

PUNKT 6: Forholdsregler over for udslip ved uheld

- **6.1 Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer**
Bær beskyttelsesudstyr. Hold ubeskyttede personer borte.
- **6.2 Miljøbeskyttelsesforanstaltninger:**
Må ikke udledes i kloaksystemet/overfladevand/grundvand.
Må ikke udledes i undergrunden/jordbunden.
- **6.3 Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning:**
Opsamles mekanisk.
Fyldes på egnede beholdere for genbrug eller bortskaffelse
- **6.4 Henvisning til andre punkter**
Informationer om bortskaffelse se kapitel 13.
Informationer vedrørende personlige værnemidler se kapitel 8.

PUNKT 7: Håndtering og opbevaring

- **7.1 Forholdsregler for sikker håndtering**
Hold beholderen tætsluttende lukket.
Sørg for god udluftning/udsugning på arbejdspladsen.
De supplerende vejledninger i produktets brugsanvisning skal følges.
 - **Anvisninger vedrørende brand- og eksplosionsbeskyttelse:**
Hold antændelige kilder borte – ingen rygning.
Træf forholdsregler mod elektrostatisk opladning.
- **7.2 Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed**
 - **Opbevaring:**
 - **Krav til opbevaringsrum og beholdere:** Ingen særlige krav.
 - **Henvisninger vedrørende opbevaring med andre stoffer:** Ikke påkrævet.
 - **Yderligere oplysninger vedrørende opbevaringsbetingelserne:**
Opbevares tørt.
Opbevar beholderen på et godt ventileret sted.
- **7.3 Særlige anvendelser** Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.

PUNKT 8: Eksponeringskontrol/personlige værnemidler

- **Yderligere anvisninger vedrørende udformning af tekniske anlæg:**
Ingen yderligere oplysninger, se punkt 7.

8.1 Kontrolparametre

· Indholdsstoffer med arbejdspladsrelaterede grænseværdier, der skal overvåges:		
78-10-4 tetraethylorthosilicat		
GV	85 mg/m ³ , 10 ppm	
681-84-5 tetramethylorthosilicat		
GV	6 mg/m ³ , 1 ppm	
	L	
· DNEL-værdier		
78-10-4 tetraethylorthosilicat		
Dermal	ge.pop., acu., syst.	8,4 mg/Kg/d (human)
	ge.pop., l.te, syst.	8,4 mg/Kg/d (human)
	worker, acute, syst.	12,1 mg/Kg/d (human)
	worker, l.te., syst.	12,1 mg/Kg/d (human)
Inhalation	ge.pop., l.te, syst.	25 mg/m ³ (human)

(Fortsættes på side 4)

DK

**Sikkerhedsdatablad
ifølge 1907/2006/EF, Artikel 31**

Trykdato: 27.05.2015

Revision: 27.05.2015

Handelsnavn: Activator Universal Plus paste

(Fortsat fra side 3)

worker, acute, syst.	85 mg/m ³ (human)
worker, l.te., syst.	85 mg/m ³ (human)

· PNEC-værdier

78-10-4 tetraethylorthosilicat

freshwater	0,192 mg/l (aqua)
interm. wat. release	10 mg/l (aqua)
marine water	0,0192 mg/l (aqua)
sedim., dw, fre.wat.	0,18 mg/Kg (sediment)
soil,dw	0,05 mg/Kg (soil)

· Yderligere anvisninger:

Baseret på de lister, der var gældende på tidspunktet for udarbejdelsen.

· 8.2 Eksponeringskontrol

· Personlige værnemidler:

· Generelle forholdsregler vedrørende beskyttelse og hygiejne:

Overhold de sædvanlige forholdsregler, der gælder for omgang med kemikalier.

Skal holdes borte fra føde- og drikkevarer og foderstoffer.

Forurenet, gennemvædet tøj skal det tages af med det samme.

Vask hænder inden der holdes pause og ved arbejdsophør.

Undgå kontakt med øjne og hud.

· Åndedrætsværn:

Ved kortvarig eller ringe belastning skal der benyttes åndedrætsværn med filter, ved intensiv eller længere eksponering skal der benyttes luftforsynet åndedrætsværn.

· Håndbeskyttelse: Uigennemtrængelige handsker

· Handskemateriale:

Valg af en egnet handske afhænger ikke blot af materialet, men også af yderligere kvalitetskriterier og er forskelligt fra den ene fabrikant til den anden. Da produktet er et præparat af flere forskellige stoffer, kan handskematerialernes bestandighed ikke beregnes på forhånd og skal derfor efterprøves inden brugen.

· Til længerevarende kontakt på maksimal 15 minutter er handsker af følgende materialer velegnede:

Fluorgummi (viton)

Naturgummi (latex)

· Øjenbeskyttelse: Beskyttelsesbriller

· Kropsbeskyttelse: Arbejdsbeskyttelsesdragt

PUNKT 9: Fysisk-kemiske egenskaber

· 9.1 Oplysninger om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber

· Generelle oplysninger

· Udseende:

· **Form:** Pasta-agtig

· **Farve:** Rød

· **Lugt:** Aromatisk

· Tilstandsændring

· **Smeltepunkt/smelteområde** Ikke bestemt

· **Kogepunkt/kogeområde** 110 °C

· **Flammepunkt:** 21 °C

· **Selvantændelighed:** Produktet er ikke selvantændeligt.

· **Eksplodingsfare:** Produktet er ikke eksplosivt, der kan dog dannes eksplosive damp-/luftblandinger.

(Fortsættes på side 5)

Sikkerhedsdatablad
ifølge 1907/2006/EF, Artikel 31

Trykdato: 27.05.2015

Revision: 27.05.2015

Handelsnavn: Activator Universal Plus paste

(Fortsat fra side 4)

· Densitet:	Ikke bestemt
· Opløselighed i/blandbarhed med	
· Vand:	Ikke eller kun lidt blandbar.
· Viskositet:	
· dynamisk ved 20 °C:	100000 mPas
· 9.2 Andre oplysninger	Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet

- **10.3 Risiko for farlige reaktioner** Der er ikke kendskab til nogen farlige reaktioner.
- **10.4 Forhold, der skal undgås** Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.
- **10.5 Materialer, der skal undgås:** Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.
- **10.6 Farlige nedbrydningsprodukter:**
Der er ikke kendskab til nogen farlige nedbrydningsprodukter.
- **Yderligere oplysninger:** -

PUNKT 11: Toksikologiske oplysninger

- **11.1 Oplysninger om toksikologiske virkninger**
- **Akut toksicitet:**

· Klassificeringsrelevante LD/LC50-værdier:		
78-10-4 tetraethylorthosilicat		
Oral	LD50	6270 mg/kg (rat)
Dermal	LD50	5878 mg/kg (can)
870-08-6 dioctyltinoxid		
Oral	LD50	>4000 mg/kg (rat)
681-84-5 tetramethylorthosilicat		
Oral	LD50	700 mg/kg (rat)

- **Primær irritationsvirkning:**
 - **På huden:** Ingen lokalirriterende virkning.
 - **på øjet:** Virker lokalirriterende
- **Yderligere toksikologiske oplysninger:** Sundhedsskadelig
- **Sensibilisering**
Guinea-Pig Maximisation Test (OECD 406): positive
Kan give overfølsomhed ved kontakt med huden.

PUNKT 12: Miljøoplysninger

- **12.1 Toksicitet**

· Toksicitet i vand:		
78-10-4 tetraethylorthosilicat		
EC50/48h		>844 mg/l (daphnia)
870-08-6 dioctyltinoxid		
EC50/48h		6,9 mg/l (daphnia)
LC50/96h		13 mg/l (fish)

- **12.2 Persistens og nedbrydelighed** Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.
- **12.3 Bioakkumuleringspotentiale** Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.
- **12.4 Mobilitet i jord** Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.

(Fortsættes på side 6)

DK

**Sikkerhedsdatablad
ifølge 1907/2006/EF, Artikel 31**

Trykdato: 27.05.2015

Revision: 27.05.2015

Handelsnavn: Activator Universal Plus paste

(Fortsat fra side 5)

- **Yderligere økologiske oplysninger:**
 - **Generelle anvisninger:** Indtrængen i miljøet skal undgås.
- **12.5 Resultater af PBT- og vPvB-vurdering**
 - **PBT:** Ikke relevant.
 - **vPvB:** Ikke relevant.
- **12.6 Andre negative virkninger** Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.

PUNKT 13: Forhold vedrørende bortskaffelse

- **13.1 Metoder til affaldsbehandling**
 - **Anbefaling:** Kontaktér producenten vedrørende genbrug.

· **Europæisk affaldskatalog**

18 01 06 | Kemikalier bestående af eller indeholdende farlige stoffer

· **Urensede emballager:**

- **Anbefaling:** Bortskaffes i overensstemmelse med myndighedernes forskrifter.

PUNKT 14: Transportoplysninger

· **14.1 UN-nummer**

· **ADR, IMDG, IATA**

UN1993

· **14.2 UN-forsendelsesbetegnelse (UN proper shipping name)**

· **ADR**

1993 BRANDFARLIG VÆSKE, N.O.S.,
Særlige bestemmelser 640H
(TETRAETHYLSILIKAT,
METHYLORTHOSILICAT)
FLAMMABLE LIQUID, N.O.S. (TETRAETHYL
SILICATE, METHYL ORTHOSILICATE)

· **IMDG, IATA**

· **14.3 Transportfareklasse(r)**

· **ADR**

· **klasse**

3 (F1) Brandfarlige væsker

· **Faremærkat**

3

· **IMDG, IATA**

· **Class**

3 Brandfarlige væsker

· **Label**

3

· **14.4 Emballagegruppe**

· **ADR, IMDG, IATA**

II

· **14.5 Miljøfarer:**

· **Marine pollutant:**

Nej

· **14.6 Særlige forsigtighedsregler for brugeren Advarsel: Brandfarlige væsker**

· **Kemler-tal:**

33

(Fortsættes på side 7)

DK

**Sikkerhedsdatablad
ifølge 1907/2006/EF, Artikel 31**

Trykdato: 27.05.2015

Revision: 27.05.2015

Handelsnavn: Activator Universal Plus paste

(Fortsat fra side 6)

· EMS-nummer:	F-E,S-E
· 14.7 Bulktransport i henhold til bilag II i MARPOL 73/78 og IBC-koden	Ikke relevant.
· Transport/yderligere oplysninger:	-
· ADR	
· Begrænsede mængder (LQ)	5L
· Transportkategori	2
· Tunnelrestriktionskode	D/E
· UN "Model Regulation":	UN1993, BRANDFARLIG VÆSKE, N.O.S., 3, III

PUNKT 15: Oplysninger om regulering

- 15.1 Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø
Der står ingen yderligere, relevante informationer til rådighed.
- 15.2 Kemikaliesikkerhedsvurdering: Der er ikke udført kemikaliesikkerhedsvurdering.

PUNKT 16: Andre oplysninger

Alle ovenstående angivelser er baseret på vores aktuelle viden, udgør dog ikke nogen tilsikring af produkttegenskaber og stifter heller ikke noget kontraktligt retsforhold.

· **Risikoangivelser**

- H225 Meget brandfarlig væske og damp.
- H226 Brandfarlig væske og damp.
- H302 Farlig ved indtagelse.
- H318 Forårsager alvorlig øjenskade.
- H319 Forårsager alvorlig øjenirritation.
- H330 Livsfarlig ved indånding.
- H332 Farlig ved indånding.
- H335 Kan forårsage irritation af luftvejene.
- H373 Kan forårsage organskader ved længerevarende eller gentagen eksponering.
- H413 Kan forårsage langvarige skadelige virkninger for vandlevende organismer.

· **Forkortelser og akronymer:**

- ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
- IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
- IATA: International Air Transport Association
- GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals
- EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances
- ELINCS: European List of Notified Chemical Substances
- CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)
- DNEL: Derived No-Effect Level (REACH)
- PNEC: Predicted No-Effect Concentration (REACH)
- LC50: Lethal concentration, 50 percent
- LD50: Lethal dose, 50 percent
- Flam. Liq. 2: Flammable liquids, Hazard Category 2
- Flam. Liq. 3: Flammable liquids, Hazard Category 3
- Acute Tox. 1: Acute toxicity, Hazard Category 1
- Acute Tox. 2: Acute toxicity, Hazard Category 2
- Acute Tox. 4: Acute toxicity, Hazard Category 4
- Eye Dam. 1: Serious eye damage/eye irritation, Hazard Category 1
- Eye Irrit. 2: Serious eye damage/eye irritation, Hazard Category 2
- STOT SE 3: Specific target organ toxicity - Single exposure, Hazard Category 3
- STOT RE 2: Specific target organ toxicity - Repeated exposure, Hazard Category 2
- Aquatic Chronic 4: Hazardous to the aquatic environment - Chronic Hazard, Category 4

- * **Dataene ændret i forhold til tidligere version**

DK